

IV Spotkanie Dydaktyków FUT

27.11.2025 20:00

Dostosowanie procesu kształcenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, neurotypowych oraz o szczególnych potrzebach edukacyjnych

Temat został poruszony przez przedstawicielkę Politechniki Warszawskiej, Danutę Cupiał, która zwróciła uwagę na sposób uwzględniania osób z niepełnosprawnościami, osób neuroatypowych oraz studentów o szczególnych potrzebach w uczelnianych zarządzeniach. Podkreślono znaczenie działań podejmowanych przez uczelnie w celu zapewnienia takim osobom możliwie najbardziej komfortowych warunków studiowania. Omówiono kwestie dostosowywania programu kształcenia, w tym form zaliczeń oraz sposobu prowadzenia zajęć, tak aby były one adekwatne do indywidualnych potrzeb studentów. Zwrócono również uwagę na rolę ogólnouczelnianych rekomendacji, które stanowią podstawę do wdrażania jednolitych i skutecznych rozwiązań w tym obszarze.

Na Politechnice Warszawskiej zagadnienia związane z uwzględnianiem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, studentów neuroatypowych oraz tych wymagających szczególnego wsparcia są wciąż obszarem wymagającym większej uwagi i dopiero zaczynają być szerzej omawiane. Na uczelni funkcjonuje Biuro ds. Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, w ramach którego działa sekcja dedykowana wyłącznie osobom z niepełnosprawnościami - jest to jedyna wyodrębniona jednostka zajmująca się tym zagadnieniem. W regulaminach i procedurach przewidziano możliwość przyznania dodatkowego opiekuna z ramienia dziekana, który wspiera studenta w kwestiach związanych z zaliczeniami, organizacją procesu dydaktycznego oraz ogólnym komfortem studiowania. Studenci mogą ubiegać się również o indywidualną organizację studiów, dostosowaną do ich potrzeb. Wciąż brakuje ogólnych rekomendacji uczelnianych dotyczących standardów wsparcia, co oznacza, że niektóre osoby mogą potrzebować bardziej dopasowanej i wrażliwej na ich sytuację pomocy niż ta aktualnie dostępna.

Na Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie sytuacja wygląda bardzo podobnie jak na Politechnice Warszawskiej - funkcjonuje biuro wspierające osoby z niepełnosprawnościami, jednak brakuje szerszych, systemowych rozwiązań dotyczących pracy ze studentami o szczególnych potrzebach. W przeciwieństwie do szkół średnich, gdzie nauczyciele otrzymują jasne wytyczne dotyczące sposobu prowadzenia zajęć z określonymi grupami uczniów, na uczelniach wyższych takich informacji po prostu nie ma.

Obecnie trwają prace nad strategią równościową, która ma uporządkować i rozszerzyć działania w tym obszarze. Nadal jednak brakuje zaleceń dla dydaktyków dotyczących prowadzenia zajęć, oceniania oraz podejścia do studentów wymagających specjalnych warunków edukacyjnych, co sprawia, że wsparcie jest realizowane w sposób niespójny i zależny od indywidualnych praktyk prowadzących.

Na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach funkcjonują różne formy wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających indywidualnych dostosowań. Istnieje możliwość uzyskania indywidualnej organizacji studiów, a także przyznania osoby wspierającej, która pomaga studentowi w codziennym funkcjonowaniu na uczelni. Wykładowcy mogą przygotowywać i przekazywać spersonalizowane notatki z zajęć, co ułatwia przyswajanie materiału osobom o szczególnych potrzebach. Dostępne jest również stypendium socjalne, które może stanowić dodatkową formę pomocy. Warto jednak podkreślić, że rozwiązania te nie są szczegółowo opisane w Regulaminie studiów i w dużej mierze zależą od interpretacji dziekana.

Na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami realizowane jest przez Dział Dostępności AGH, który powstał na bazie dawnego Biura Osób Niepełnosprawnych. Jednostka ta tworzy kompleksowy system pomocy dostosowany do różnych potrzeb studentów, oferując zarówno doradztwo, jak i praktyczne rozwiązania ułatwiające studiowanie. Dział Dostępności prowadzi szkolenia dla pracowników uczelni, dzięki czemu kadra dydaktyczna lepiej rozumie potrzeby studentów wymagających szczególnego podejścia. Oferowane jest także wsparcie psychologiczne, a pracownicy działu udzielają bieżących informacji, porad i wskazówek dotyczących wszelkich spraw związanych z niepełnosprawnością. W razie potrzeby dostępna jest również pomoc tłumacza języka migowego.

Na Politechnice Bydgoskiej dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami obejmuje szeroki zakres praktycznych udogodnień. Uczelnia zapewnia m.in. bezpłatne ksero dla osób mających trudności ze sporządzaniem notatek oraz oferuje proste, ale pomocne narzędzia, takie jak lupy czy przenośne skanery. Dostępna jest również usługa tłumaczenia na polski język migowy online, a dodatkowym udogodnieniem jest strefa cichej nauki, sprzyjająca pracy w wyciszonym otoczeniu.

Na Politechnice Poznańskiej działa prężnie funkcjonujący Dział ds. Równości, który aktywnie zajmuje się kwestiami wsparcia dla osób o szczególnych potrzebach. Podczas posiedzeń Zespołu Dydaktyki podkreślano, że jednostka ta regularnie kieruje do prodziekanów rekomendacje, m.in. dotyczące wydłużenia czasu egzaminu dla wybranych studentów nawet o 20%. Uczelnia oferuje także „ciche

pokój” - przestrzeń przeznaczoną dla osób, które potrzebują chwilowego wyciszenia lub spokojnego miejsca do odpoczynku.

W Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego podczas inauguracji roku akademickiego przygotowano osobną przestrzeń dla osób, które preferują spokojniejsze i cichsze środowisko. W bibliotece dostępne są wydzielone salki dla wszystkich potrzebujących miejsca do pracy w ciszy i pełnej koncentracji. Działa tam również Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Dostępności, które oferuje szeroki zakres udogodnień, m.in. przerwy w trakcie zajęć czy wydłużenie czasu egzaminów nawet do 40%, dostosowane do indywidualnych potrzeb studentów.

Jakie są największe zagrożenia i bariery dla osób ze szczególnymi potrzebami? (odpowiedzi z menti.com)

- Wykluczenie ze środowiska akademickiego,
- Lekceważenie potrzeb,
- Brak dostępu do przystosowanych materiałów i infrastruktury,
- Uniemożliwienie zdobywania wiedzy poprzez brak dostosowanych zajęć,
- Brak świadomości studentów o możliwych ograniczeniach (brak wiedzy studenta o posiadanym schorzeniu bądź trudności),
- Rozmowy z osobami ze środowiska akademickiego (z innymi studentami bądź nauczycielami akademickimi).

Jak, jako samorządy studenckie, możemy takim osobom pomóc? Jakie akcje możemy organizować? (odpowiedzi z menti.com)

- Współpraca z działami dostępności bądź biurami osób niepełnosprawnych - zwiększenie świadomości studentów,
- Prowadzenie ankietyzacji wśród studentów o świadomości na temat osób niepełnosprawnych bądź ewentualnych braków w infrastrukturze,
- Zapewnienie osobom niepełnosprawnym miejsca do wysłuchania potrzeb,
- Szkolenia z psychologami dla podwyższania świadomości studentów,
- Prowadzenie analiz odnośnie potrzeb osób wspólnie z uczelnią,
- Prowadzenie rozmów z nauczycielami akademickimi oraz pracownikami,
- Prowadzenie kampanii informacyjnych wraz ze specjalistami,
- Informowanie osób kandydujących na studia o możliwościach, jakie oferuje uczelnia.

Pomocne linki:

Akademia Górniczo-Hutnicza - [Dział Dostępności](#)

Politechnika Częstochowska - [Biuro Osób Niepełnosprawnych](#)

Politechnika Poznańska - [Dział ds. Równości](#)

Politechnika Świętokrzyska:

- [Akademickie Centrum Kariery - Biuro dla osób z niepełnosprawnościami](#)
- [Regulamin korzystania ze środków funduszu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami](#)
 - Komisja stała § 8. 1
- [Regulamin studiów](#)
 - § 12. Studenci z dysfunkcjami

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego:

- [Katalog wsparcia służący zapewnieniu dostępności w kształceniu studentów z niepełnosprawnościami.](#)
- [Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Dostępności](#)